

Na dan 40-letnice Zveze komunistične mladine Jugoslavije so postali člani borbene mladinske organizacije - Ljudske mladine Jugoslavije

Izobraževanje odraslih je najvažnejša naloga novo ustanovljene Delavske univerze

Nagel razvoj komunalnega sistema, bogastvo novih oblik družbenega samoupravljanja v njem in široke pravice upravljalcev, je na področju izobraževanja že dolgo terjalo ustrežnejših oblik izobraževalnega dela. Orientacija na izobraževanje delavskega razreda je terjala od Ljudske univerze, da premakne težišče izobraževalnega dela in oblik k neposrednemu proizvodstvu in državljanu v njegovi komuni skladno z razvojem našega družbenega in ekonomskega sistema.

Delavske in Ljudske univerze v občinah so najvažnejše ustanove, ki se ukvarjajo z izobraževanjem odraslih. Gre za vsestransko izobraževalno dejavnost, ki naj prispeva k družbeno politični vzgoji našega državljanja, ga vsposablja za naloge v delavskem in družbenem upravljanju, mu omogoča pridobivanje večje strokovnosti, posreduje večje znanje s področja tehnike, znanosti in kulture, t. j. splošne izobrazbe.

Kakor v drugih večjih krajih je bila tudi v Kočevju Ljudska univerza. Ta je bila po organizacijski obliki družbena organizacija. Njeno

delo je bilo predvsem splošno izobraževalnega značaja.

Delavska univerza je finančno samostojen zavod. Ima krepko organizacijsko obliko. Ustanovi jo Občinski ljudski odbor, ki tudi imenuje upravnik Delavske univerze.

V Kočevju so v teku vse organizacijske priprave za delo DU. Na ObLO je bil poslan predlog pravil, prdžram in pa predlog formalne ustanovitve. Na eni od prihodnjih sej ObLO bodo odborniki razpravljali in potrdili ustanovitev DU. Prostori te institucije so v stavbi množičnih organizacij v Kočevju.

Delo DU usmerja in vodi upravni odbor, ki ga bo imenoval ObLO. Upravni odbor bo imel 15 članov - vključno z upravnikom. Dejavnost DU se bo odvijala preko 5 osnovnih področjih izobraževanja: ideološko-političnega oddelka, družbeno-ekonomskega oddelka, oddelka za strokovno izobrazbo, splošno izobraževalnega oddelka in poljudno-znanstvenega oddelka. Za vsak oddelk izobraževanja bo imenovana posebna strokovna komisija.

Program Delavske univerze v Kočevju je pa takle:

V ideološkem-političnem oddelku

bodo aktualna predavanja iz gospodarsko-političnega področja, izobraževalni krožki o dialektičnem materializmu in zgodovini delavskega gibanja in dela KP na Kočevskem; aktualna predavanja za odbore družbenih organizacij; večerna politična šola v Kočevju in reden študij članov osnovnih organizacij ZK po programu ZK.

V družbeno-ekonomskem oddelku bodo seminarji za delavske svete in upravne odbore gospodarskih organizacij v Kočevju; seminarji za zadržne svete in upravne odbore Kmetijskih združenj, seminarji za člane organov družbenega upravljanja v šolstvu, zdravstvu, socialnem zavarovanju, stanovanju, skupnosti itd., aktualna gospodarska in znanstvena predavanja za posamezne kolektive gospodarskih organizacij in seminarji in predavanja za člane Svetov ObLO.

Oddelk za strokovno izobrazbo. Tu bodo tečajji za pridobitev polkvalifikacij in kvalifikacij neopredeljenih proizvajalcev v gospodarskih organizacijah; knjigovodski tečaj; administrativni tečaj ter tečajji in predavanja za strokovne izpite javnih uslužbencev.

V splošno izobraževalnem oddelku so na programu: večerna osnovna šola za odrasle v Kočevju, tečajji tujih jezikov, programska in strokovna pomoč osebam, ki se prijavno pripravljajo na izpite na srednjih in višjih šolah ter gospodinjstvi, šiviljski in podobni tečajji za žene in dekleta.

Naj omenimo še program poljudno-znanstvenega oddelka: aktualna javna predavanja iz področja zdravstva, tehnike, kulture in umetnosti, naravoslovja, gospodinjstva, kmetijstva itd., javna predavanja o važnih gospodarskih in političnih vprašanjih, šola za starše in šola za življenje.

Kakor smo videli ima DU v Kočevju zelo obširen in pester program. Z njim naj se seznanijo zainteresirane gospodarske in družbene organizacije, delovni kolektivi. Program naj bo tem kot orientacija za dajanje njihovih konkretnih potreb in uslug, ki jim bo DU lahko nudila.

Delavske univerze v Kočevju želimo veliko uspehov pri njejem izobraževalnem delu. Zaradi izrednega pomena njenega dela moramo ustanovitev Delavske univerze samo pozdraviti!

Okrajni predstavniki v Kočevju

V torek 13. oktobra je na povabilo občinskih političnih organizacij obiskalo Kočevje več predstavnikov Okrajnega odbora SZDL, OLO

in drugih forumov. Med njimi so bili Janez Vipotnik, predsednik OO SZDL, predsednik OSS Uroš Ruprecht, podpredsednik OLO inž. Janez Klemenčič, predsednik OZZ Franc Nebec in drugi.

V spremstvu občinskih predstavnikov in predstavnikov nekaterih podjetij so si ogledali hleve in živino na Mlaki, Polomu in Koprivniku, Lesno industrijski obrat KGP in še nekatera druga podjetja.

V celoti so se seznanili z organizacijo, delom in problemi Kmetijsko gozdarskega posestva in s predstavniki občine ter posestva obsežno izmenjali stališča o nadaljnjem napredku kmetijstva in gozdarstva in celotnega gospodarstva na Kočevskem. Tovarišji iz Ljubljane so tudi spoznali želje in potrebe naših ljudi in pozdravili prizadevanje oblastnih in političnih organov ter vsega prebivalstva, da z lastnim delom prispevajo k razvoju teh krajev.

Na Mlaki so zlasti pohvalili težnje posestva, da čim ceneje in hitro zgradi nove hleve in tako poveča število živine.

Ogledali so si tudi nekatere druge zanimivosti Kočevja.

VRSTE MLADINSKE ORGANIZACIJE

10. oktobra so imeli v Sodražici lepo slovesnost. Tega dne so sprejeli 20 pionirjev in pionirk v mladinsko organizacijo. Sprejem je bil v šoli. V imenu Občinskega komiteja LMS je sprejel mlade fante in dekleta v mladinsko organizacijo, član Obč. komiteja LMS Vinko Drobnič. Sprejem so združili s proslavo 40 obletnice SKOJ. O delu SKOJ je novosprejetim mladincem in mladinkam govorila tovarišica Marija Košmrlj, o delu mladinske organizacije, nalogah in dolžnostih članov v mladinski organizaciji je govorila tovarišica Majda Ivanc.

Svečanost je lepo izvenela. Novim članom in članicam mladinske organizacije bo ostal 10. oktober še dolgo v spominu. Želimo jim uspehov pri delu in učenju.

MAŠKOMENTAR

TOČKOVANJE STANOVANJ

Pred kratkim smo pisali o izračunu novih najemnin, ki bodo veljale prihodnje leto. Najemnina bo določena po številu točk, ki jih bo dobilo posamezno stanovanje. Danes nekaj več o tem, kako bodo komisije določale točke.

Stanovanja bi točkovali po posebni tabeli, ki bi se razvala po gradivu, iz katerega so zgrajena stanovanja, in sicer od 4 do 25 točk. Pri tem je važna toplotna in zvočna izolacija, ki se ocenjuje do 4 točke. Na število točk vpliva tudi kakovost vrat in oken, od 1 do 10 točk. Obdelava sten v sobah se točkuje od 0 do 5 točk, prav tako kakovost oblog sten v kuhinji in kopalnici. Tako na primer bi točkovali kuhinjo, ki je opremljena samo s školjko za umivanje posode z eno točko, z vzdanimi štedilnikom z dvema, če pa je moderno opremljena z električnimi aparati pa z 10 točkami. Posebej pa se ocenjuje kakovost tal od 0 do 7 točk.

Za vzdano pohištvo se pršteje 2 do 4 točke, za vodovod od 1 do 5 točk, kanalizacijo od 2 do 4 točke. Stranišče z vodo prinaša 1 do 5 točk, kopalnica 1 do 8, bralnica 1 do 3 in klet ravnato tako.

Posebej bi točkovali položaj hiše oz. stanovanja glede na ulico in zelenje, kakor tudi izpostavljenost hiše in stanovanja prahu, dimu, hrupu in podobno.

Če je stanovanje v kmečki hiši ali v kleti, ne bo dobilo nobene točke glede na svoj položaj, stanovanje na vasi ali nizkem prizemlju oz. podstrežju bo dobilo eno točko. Na število točk bo vplivala tudi višina sob v stanovanju in sicer do 3 točke. Vlažna stanovanja se ne bo točkovala, delno vlažna bi dobila 2 točki, suho pa 5. Glede na svetlobo in sonce se točkuje stanovanje do 2 točki, glede na arhitektonsko rešitev pa do 6 točk.

Pri točkovanju pa ne bi upoštevali opreme, ki jo je najemnik ali lastnik sam vgradil med uporabo stanovanja in tudi ne del, ki jih je opravil sam na svoje stroške.

Razume se, da bo največ točk nanesa velikost stanovanja, zraven pa bodo prištevali še točke za posamezne udobnosti in tako končno določili mesečno najemnino.

Blagajna vseh naših žepov

Naloge socialnega zavarovanja v naši družbi ureditvi do veljike. Število zavarovancev narašča iz leta v leto, s tem pa se povečuje tudi problematika v vprašanju zdravstva, higijensko tehnična zaščita dela v podjetjih, boleznih, nezgod pri delu itd. V tem sestavku se bomo dotaknili nekaterih problemov podružnice Zavoda za socialno zavarovanje Kočevje.

V kočevski občini je bilo v prvi polovici leta 5711 zavarovancev ali za 3,2% več kot lani.

Ko govorimo o socialnem zavarovanju moramo nehoti pomisliti na velike izdatke, ki jih daje Zavod za zdravljenje raznih boleznih in nesreč pri delu. Na Zavodu so zabeležili v prvem polletju letos skupno 4968 primerov boleznih in 733 nesreč pri delu. Zaradi boleznih in nesreč pri delu je bilo v prvem polletju t. l. izgubljeno »samo«

37.392 delovnih dni!!! Da se skrivajo za temi številkami izgubljeni milijoni, ni potrebno povedati. Življenjski pogoji naših delovnih ljudi so se izboljšali, zdravstvena mreža je precej razvita, ljudje na splošno boljše živijo kot pa so pred leti. Zato se nam zdijo številka o izgubljenih delovnih dnevih zaradi boleznih visoka. In vendar je tako. Pri tem se nam nehoti vsiljuje misel, da imamo več primerov namišljenih bolnikov, ki gredo za vsako malenkost k zdravniku. Bolezni do 7 dni je bilo zabeleženih letos 3924 primerov, ali za 859 primerov več kot lani!!!

Število nesreč pri delu je bilo v letošnjem primeru resda nekaj manj kot lani, vendar je njihovo število še vedno previsoko. Pri obravnavanju tega vprašanja se zdijo kot da smo v začaranem krogu. Imamo zaščitna sredstva proti nezgodam, higijensko tehnično zaščito, inšpektorja za delo pri ObLO, izdajajo odločbe za odpravo nepravilnosti pri podjetju. Toda kljub vsemu so vsa prizadevanja rodila doslej bolj pičel uspeh. Kje so torej vzroki? O tem si je že marsikdo razbil glave, verjetno pa najmanj tisti, ki bi lahko imeli največji uspeh - odgovorni in podjetji.

V nekaterih večjih podjetjih imajo nameščene HTZ tehnike. Tj. so pa občajno slabo plačani, zato je razumljivo, da se preveč ne trudijo pri svojem delu. Inšpektor za delo je izdal vrsto odločb za odpravo pomanjkljivosti v podjetju, ki so pogosto vir nesreč. Vendar dostikrat naletijo te odločbe na gluha ušesa, ker ni na razpolago denarja.

ZVEZNA SKUPSCINA

15. oktobra se je začelo zasedanje zvezne skupščine. Seji sta imela Zvezni zbor in Zbor proizvajalcev. Oba doma bosta obravnavala osnutke treh novih zakonov in predloge za spremembe in dopolnitve treh zakonov. Gre za osnutke zakona o izkoriščanju obdelovalne zemlje, zakona o družbenem knjigovodstvu in zakona o zastaranju pravice do vnovčenja amortiziranih obveznic in izžrebanjih dobitkov II. ljudskega posojila.

JESENSKA SETVENA DELA

Mladinske delovne brigade in pripadniki JLA pomagajo spravljati koruzo in sladkorno peso po vsej deželi. To bo omogočilo, da bo delo pravočasno opravljeno in njive pripravljene za setev pšenice, ki se je povsod začela. V Vojvodini, ki je naša največja žitnica, bodo jesenska kmetijska dela končana najpozneje do konca novembra.

Za obletnico SKOJ 46 novih mladincev

10. oktobra je preteklo 40 let ko so se predstavniki najnaprednejših mladinskih organizacij zbrali v Zagrebu in ustanovili Zvezo komunistične mladine Jugoslavije (SKOJ). V Beogradu, Zagrebu, po vseh drugih mestih in skoro na sleherni osemletki so bile tega dne slavnostne proslave. Voditelji SKOJ in mladinske organizacije so govorili o junaških podvigih revolucionarne mladine, ki je v boju za boljše življenje in svobodo žrtvovala tudi svoja draga mlada življenja. Iz krvi sto tisoč skojevcev, ki so padli za svobodo in za žuljih ter znanju jugoslovanske mladine, je zrasla nova in srečna domovina.

Posebno slovesna je bila proslava, ki sta jo v Šeškovem domu pripravili obe kočevski osemletki. V mladinsko organizacijo so na svečan način sprejeli 46 pionirk in pionirjev. 22 iz šole Mirka Bračiča in 24 iz Šeškove šole. Po uvodnem nagovoru sekretarja občinskega komiteja LMS Slavka Pavliča so vsem izročili mladinske izkaznice in jim pripeli šopke cvetja. Čestitali pa so jim predstavniki mladinske organizacije, šole in pionirji.

Tov. Pavlič jim je govoril o dolžnostih in pravicah članov LMS in dejal, da se mora mladina boriti za uresničevanje programskih načel organizacije; bogatiti mora svoje politično in ideološko znanje ter skrbeti za svojo splošno in strokovno izobrazbo. Nadalje mora mladina aktivno delati v svoji organizaciji in izvajati sprejete sklepe.

● V Generalni skupščini tudi po 13. glasovanju niso mogli izvoliti tretjega nestalnega člana Varnostnega sveta, katerega rok traja dve leti. Kandidiral sta 2 državi: Poljska in Turčija. Prva je dobila 46 glasov, druga pa 34. Ker nobena od njih ni mogla dobiti predpisane dvotretjinske večine, so glasovanje preložili za nedoločen čas. Ceylon in Ekvador sta bili izvoljeni na prvi dve izpraznjeni mesti že po prvem glasovanju.

● Generalna skupščina ZN je z večino glasov sklenila, da pride vprašanje Tibeta na dnevni red tega zasedanja. Proti vključitvi tibetanskega vprašanja v dnevni red je govoril vodja indonezijske delegacije. Med drugim je dejal, da o tem problemu ni mogoče razpravljati, če ne bo navzoč predstavnik LR Kitajske. Sovjetski predstavnik pa

je dejal, da predstavlja razprava o Tibetu prizadevanje, da bi svet znova pahnili v najhujše obdobje hladne vojne.

● Na predsednika iraške vlade, generala Kasema, je bil izvršen atentat. Atentator pa je iraškega premiera samo ranil. Kakor je poročal bagdaski radio, se zdravstveno stanje predsednika Kasema hitro izboljšuje in bo kmalu zdrav.

● Nemški časopis »Frankfurter Rundschau« je objavil članek »Industrializacija v Jugoslaviji napreduje«. Članek navaja osnovna načela organizacije jugoslovanskega gospodarstva in sistema planiranja. Med drugim navaja, da so industrijsko proizvodnjo v Jugoslaviji od leta 1953 do 1958 povečali za 30%. To povečanje je znatno nad mednarodnim povprečjem.

● Avstrijski šovinisti izrabijo vsako priložnost za svoje namene. Tako je bilo tudi na proslavi 39 obletnice plebiscita na Korškem. Na proslavi v Celovcu je bil glavni govornik znani nacist Steinacher, eden izmed vodilnih avstrijskih oficirjev iz plebiscitnih bojev in kasnejši vodja berlinskega nacističnega urada za zamejske Nemce. V dolgovoznem govoru je enostransko prikazal plebiscitne boje in vedno znova poudarjal vedno aktualnost boja za nedeljnost Koroske.

● Priprave za sklicanje konferen- ce najvišjih predstavnikov velesil se trenutno gibljejo med zahtevo britanskega predsednika vlade MacMillana, da ne gre izgubljati časa, in opreznega stališča predsednika francoske republike de Gaulle, ki želi natančnejša pojasnila o nameranih sestankih in vprašanjih, o katerih bodo na njem razpravljali. Tako piše o pripravah za sklicanje konference na najvišji ravni »New York Tribune«.

● Vlada Čehoslovaške republike je poslala vsem delavcem na kmetijskih posestvih, strojno traktorskih postajah, funkcionarjem in uslužbencem in vsem prebivalcem poziv, naj se vključijo v jesenska kmetijska dela. Jesenska kmetijska dela v deželi nezadovoljivo potekajo.

● V Stalingradu so zgradili najmodernejši kombinat aluminija v SZ. Strokovnjaki proučujejo možnost, da bi celotni proizvodni proces avtomatizirali.

● V Sovjetski zvezi se pripravljajo zanimiva novost. Zakonodajna komisije Vrhovnega sovjeta ZSSR so izročile v javno razpravo zakonski načrt o temeljnih načelih delovne zakonodaje. Najvažnejša določba novega zakonskega načrta je uvedba sedemurnega delavnika. Poleg tega vsebuje tudi nekatere druge novosti.

Novo sprejete mladinke in mladinci na proslavi 40-letnice SKOJ 10. oktobra v Šeškovem domu

Zunanjepolitični komentar

ZA KONSERVATIVCE

35 milijonov britanskih volivcev je odločilo, komu bo v prihodnjih petih letih zaupalo krmilo britanske politike: že tretjič so se odločili za konservativce.

Kljub razlikam v programih obeh vodilnih strank pravzaprav ni pričakovati znatnejših sprememb v prihodnjem toku politike oboje volesile.

Predivilni boj, kratak in oster, je pokazal presenetljivo malo bistvenih razločkov med laburistično in konservativno politiko. Vzrok temu je predvsem dejstvo, da sta se obe stranki usmerili na srednji sloj volivcev, ki se do zadnjega hipa niso opredelili, katerih glas pa je odločil za zmago. Zato sta omilili nekatera svoja skrajna stališča, da bi se čim bolj približali željam, zahtevam in razpoloženju neopredeljenih.

Hkrati pa se je podobnost njunih političnih programov osredila tudi na ključnem vprašanju letošnje predvolilne bitke na naporih za ohranitev miru.

Ko je Macmillan obrazložil, čemu je tako nepričakovano in rano razpisal nove parlamentarne volitve, je dejal, da se mora britanska javnost nemudoma odločiti, kdo bo zastopal državo na bližnjih važnih razgovorih na najvišji ravni. S tem je od samega začetka dal ton celotni predvolilni kampanji in jo orijental za zunanjepolitično področje, kljub stari britanski tradiciji, ki posveča vedno večjo pozornost domačim problemom.

Laburisti so spoznali, da je tu Macmillan močan, da mu pomaga zboljšano mednarodno ozračje in razpoloženje javnosti in so zato sprejeli bitko na tem področju. Nastala je tekma v miroljubnosti, v prekašanju mirovnih pobud in politike sporazumevanja med Vzhodom in Zahodom.

In vendar, četudi gre večkrat za propagandna volilna gesla, ni moč zanikati širokega pomena tega dejstva. Namesto politike "trdne roke, hladne vojne, zaostrovanja mednarodnih odnosov, so prekaljeni britanski politiki občutili, da je javnost veliko bolj dojemljiva za miroljubna gesla.

In ni nobenega dvoma, da tako ne čuti samo povprečni britanski državljan, marveč je njegovo pričanje zrcalo splošnega svetovnega razpoloženja.

Mar ni za novo stanje duhov v svetu znabno to, da celo stranka britanskih konservativcev, stranka togih političnih nazorov, nasprotovanja spremembam in reformam, stranka sueške pustolovščine danes skuša prednjačiti v pobudah za ugasnevanje nasprotij med Vzhodom in Zahodom, za sporazumevanje in miroljubno reševanje spornih vprašanj?

To so vsekakor spodbudna znamenja, ki obetajo nadaljevanje ugodnega razpleta mednarodnega razpoloženja, kot ga je načel nedavni obisk sovjetskega premiera Hruščeva v ZDA. Saj se tudi britanski politični stranki ne bosta mogli ustaviti zgolj na volilnih gestih. Če sta za svojo zmago skušali izkoristiti miroljubno razpoloženje množic, bo tudi britanska javnost nedvomno uporabila prihodnjo vlado, da uveljavi takšne miroljubne težnje in jih uresniči.

Britanski volivci so zaupali več svojih glasov konservativcem. Od 630 poslanskih mest so dobili 363, laburisti 258, liberalci pa 5. Konservativna politika trenutno ustreza britanski javnosti, zato so tudi zmagali na volitvah.

Martin Tomažič

U „Stolarni“ pod Traavno goro . . .

Nov vrtec za Teden otroka

Jutranje sonce je začelo vpjati meglo, ko sem se bližal »Stolarni«. Obrati »Stolarne« so stisnjeni pod vznožjem Traavne gore tako, da imaš občutek, da se bo vsa gmota gore z drevjem vred vsak čas sesula nad obrate podjetja. . . In res je grozila, vendar ne gora . . .

V »Stolarni« sem najprej voščil dober dan Ladotu Levstiku, obratovodji v podjetju. V krajšem pogovoru v njegovi »kanceliji«, pravilneje, skladšču raznih lakov in drugih stvari, sem dobil prve podatke o »Stolarni«. Tovariš Levstik mi je pripovedoval, da izdelujejo gostilniške stole, lesne galanterijske iz-

Takoj sem se prepričal, če ima tov. Škulj prav. V bližini je bil mizar Jože Lavrič. Vprašal sem, koliko je zaslužil prej, ko je bil plačan po času in sedaj, ko dela po akordu.

»Pred uveljavitvijo novega tarifnega pravilnika, ko smo bili plačani na uro, urna postavka je znašala 57 din, sem zaslužil mesečno 11.000 do 12.000 din, sedaj ko smo plačani po učinku dela, zaslužim mesečno od 13. do 14.000 din.«

Franc Debevc dela v strojni delavnici pri strojih in dela kot kvalificirani delavec.

»Sedaj zaslužim do 16.000 din na

kovnega dela, temveč tudi delovne zavesti in spoznanja, da delajo za sebe, da se jim bo to, kar žrtvuje danes in kar bodo žrtvovali še jutri v prihodnjih letih bogato obrestovalo.

Delavsko samoupravljanje prihaja vedno bolj do izraza. Predsednik upravnega odbora Jože Škulj in predsednik delavskega sveta Dore Urh, sta pripovedovala, da je med UO, DS in sindikalno podružnico (predsednika sindikalne podružnice žal nisem našel, ker je bil odsoten), tesna povezava. Vse važnejše probleme razpravljajo najprej na upravnem odboru. Na sejo povabijo tudi predsednika DS in predsednika sindikata. Ko stvari dobri preraščajo, gredo s predlogi pred delovni kolektiv.

»Naši artikli gredo dobro v denar,« sem slišal pripovedovati. Videl sem kvalitetno izdelane stole in druge artikle, ki so jim stroji terroke delavcev in delavk dela končno obliko. Za domači trg izdelujejo stole, za izvoz pa obojalnike in druge galanterijske izdelke.

»Zdravo tovariši,« sem zaželel, ko sem se poslovil od prijaznih ljudi. Za menoj je ostal hrup motorjev in obrati tega podjetja, kjer je kolektiv zaživel novo življenje v svojo in korist skupnosti . . .

K. Oražem

Naša reportaža - Naša reportaža

delke, ribiške stolčice za inozemstvo (Ameriko), dalje o tem, koliko je kolektiv prispeval prostovoljnih delovnih ur za izboljšanje delovnih pogojev v obratih, in drugem.

Pot me je vodila od obrata do obrata. Razgovarjal sem s predsednikom delavskega sveta Doretom Urhom, direktorjem Franom Fajdigo, predsednikom upravnega odbora Škulom in nekaterimi delavci. Beležka se je polnila z odgovori in iz njih sem si ustvaril vsaj približno sliko kako dela in diha kolektiv »Stolarne«, ki zaposluje 39 delavcev in delavcev in 3 uslužbence.

V direktorjevi pisarni, kjer imajo ob enem svoj prostor tudi računovodkinja in knjigovodkinja, se je razgovor z direktorjem Fajdigom in predsednikom DS Urhom nekako takole razpletal:

»Lansko leto je bilo podjetje v prisilni upravi, letos v mesecu januarju pa je bila prisilna uprava ukinjena. Kje so bili vzroki, ki so pripeljali podjetje v prisilno upravo?«

»Sicer neradi govorimo o tem,« sem dobil odgovor, »ker so te stvari že za nami, vendar če je že treba dati odgovor, je ta: Prej so vladale neurejene razmere in ni se vedelo kdo pije in kdo plača. Izguba je narasla nad 3 milijone din. To je že likvidirano. Delovni kolektiv ni bil kriv za slabe razmere v podjetju . . . Stanje v podjetju je po prizadevanju celotnega kolektiva nprimerno boljše kot je bilo pred prisilno upravo . . .«

»Tovariš direktor zanima me, kako je z izpolnjevanjem letnega plana.«

»Od predvidenih 25 milijonov smo plan dvignili na 32 milijonov din. V I. polletju smo dosegli 16 milijonov, tudi v drugem polletju bo šlo.«

Dore Urh je po prenehanju prisilne uprave prvi predsednik DS. Zaenkrat je ves kolektiv v delavskem svetu. Pobral sem ga o dejavnosti DS.

»Seje imamo vsak mesec enkrat, če nanesemo potreba pa tudi večkrat. Doslej smo posvetili na sejah največ časa razpravi o izboljšanju delovnega procesa, ureditvi obratov in drugem. Skupno z upravnim odborom in sindikalno podružnico nam je uspelo organizirati prostovoljno delo za preureditev strojne delavnice in postavitev sesalnih naprav. Naši ljudje so opravili doslej že nad 1000 prostovoljnih delovnih ur . . .«

»Odrekli so se celotnemu dobitku, ki bi si ga lahko razdelili nad tarifnimi postavkami lanj okrog 400.000 din, letos v prvem polletju pa 460.000 din. Vsa ta sredstva so koristno uporabili za izboljšanje delovnih pogojev v podjetju. Tako bodo delali še nekaj časa tudi naprej . . .«

V mizarstvu obratu sem se srečal s predsednikom UO Jožetom Škuljem. Pripovedoval je: »Skoro vsa dela so normirana. Ljudje sedaj, ko so plačani po učinku, več zaslužijo kot prej . . .«

meseč, to je seveda odvisno tudi kakšno delo imam v rokah. Prej sem imel 53 din na uro. Razumljivo je, da sem manj zaslužil kot sedaj, ko sem plačan po učinku . . . je pripovedoval France.

V razgovoru mi je tovariš Škulj dejal, da potrebujejo še sušilnico za les in lakirnico, to pa je spet povezano s finančnimi sredstvi. Teh pa primanjkuje . . . Pa še nekaj. Povedati moram, da nismo prej v 13 letih toliko naredili novega v podjetju, kot smo v tem letu. Prepričan sem, da bomo v nekaj letih prišli na zeleno vejo.«

Strojni obrat je najpomembnejši od vseh v podjetju. Stroji brne zvonko pesem, ob njih pa večje roke delavcev izoblikujejo les v končne proizvode. Vseh strojev je 19. Okoli obratov podjetja sem videl visoke kope bukovih desk. Podjetju je uspelo dobiti obratni kredit v višini 10 milijonov dinarjev. »Sedaj lažje dihamo,« mi je dejal tovariš direktor.

V obratu, kjer lakirajo in sestavljajo stole, vlada kislast duh po kemikalijah in barvah. Pridne roke hite z delom. Imajo skupinsko normo.

Jože Vesel dela že dolgo v Stolarni. »V preteklem mesecu nas je bilo šestero, sestavili in politirali smo 1450 stolov. Koliko sem zaslužil? 15.200 din.« V njegovi bližini je hitel z delom Lojze Lovšinj. Tudi on je že star delavec v podjetju, zato mu gre delo hitro od rok. »V tem mesecu bo verjetno nekoliko slabši zaslužek,« mi je med delom razlagal Vesel. »Dobili smo nekaj mladih ljudi iz drugih obratov, ki še niso vpeljeni v delo. Če je boljše delati po akordu, seveda je. Zasluzimo več, vendar morajo pri tem vsi poprijeti dobro za delo.«

Se in še bi vam lahko pripovedoval, kaj sem slišal in videl v »Stolarni«. Imel sem občutek, da imajo tu dober kolektiv, ki jim je prvo podjetje. Posebno pa velja to za starejše delavce. Mladi pa se bodo od njih naučili ne samo stro-

Pogled na »Stolarno« s Sodražico v ozadju

Davek na polmilijonske osebne prejemke

Po zakonu je vsak državljan dolžan, da plača davek od osebnih prejemkov, če so večji kot 500.000 dinarjev na leto. Vsakdo, ki povprečno mesečno zasluži več kot 41.600 din, tu so vračunani vsi čisti osebni dohodki, redna plača, prejemki nad tarifno postavko, prejemki nagrade, razni honorarji, so dolžni, da sami oskrbijo za plačilo davka. K dohodkom se ne prištejejo dohodki od zemljišč in zgradb, ker se za te posebej plačuje davek, ter dohodki od igranja na srečo.

Davek se bo plačeval po progresivni lestvici. Na primer, če nekdo zasluži letno 750.000 din, bo plačal davek le od 250.000 din (ker pol milijona din ne sodi v osnovo za obdavčitev) v znesku 5 %, kar zne-

se 12.500 din. Za zaslužek preko enega milijona za približno 37.000 din davka. Z višjimi dohodki raste tudi odstotek obdavčitve.

Dve možnosti so, da bo lahko vsak točno evidentiral dohodek: z žiro računom pri banki ali hranilnici, ali z davčno knjžico. Z računom pri banki bo lahko ves svoj denarni promet usmeril preko računa. Tudi plačeval bo lahko s čeki, davčni upravi pa bo lahko poslal poročilo banke o svojih dohodkih. Kdor pa ima davčno knjžico, bo vanjo sam vpisoval dohodek in jo jan. vsakega leta predložil davčni upravi. Poudariti želimo, da so predvidene zelo ostre kazni za tiste, ki bi dohodajno ne prijavili. Plačati bodo morali petkratni znesek utajenega davka.

Na območju občine Kočevje jih bo le nekaj, ki imajo letne dohodke nad pol milijona dinarjev. To so predvsem razni strokovnjaki in drugi umski delavci, ki zaradi potreb opravljajo še razna honorarna dela, za prevoze s svojimi avtomobili, prejemalej odškodnino, ki je večja od 18 din za prevožen kilometer itd.

Priporočamo vsem, ki so v dvomih, če njihov znesek presega pol milijona, da raje prijavijo dohodek, kot pa da bi plačevali visoke kazni. Na koncu še to: davek na osebne prejemke plačujejo skoro povsod po svetu, v Ameriki se celo zgodi, da posamezniki plačujejo 90% davka od dohodkov.

-Mc

za te otroke pa zajema zaenkrat samo otroke iz mesta. Šoli primanjkuje prostorov, učnih pripomočkov, premao je tudi kadra za to šolo.

Na seji so se dotaknili tudi težav, ki jih povzročajo vzgojno zanemarjeni otroci, velike preglativce. Za vzgojo teh otrok naj bi se zavzelo tudi organizacije in društva in naj bi ne bila to skrb samo Sveta za varstvo otroka in družine. Skrb za otroke razvezanih staršev je bila doslej bolj šibka. V zadnjem času so posvetile tem otrokom precejšnjo skrb medicinske sestre in babice, ki jih od časa do časa obiskujejo na domu.

Letos je letovalo precej otrok na morju in drugod. Nekatera letovanja v počitniških kolonijah, tako na primer v Senju, se niso obnesla, kjer je bil kraj neprimeren. Kraje, kjer bo prihodnje leto letovanje je treba izbrati in pripraviti vse potrebno še letos. Letovanje naj bi bila krajša, tako da bi prišlo na vrsto več otrok.

Ko so razpravljali o teh stvareh so prišli tudi na idejo, kako bi se uredilo s podjetji in drugimi, ki imajo ob morju stalne prostore za letovanje, da bi nekaj otrok preživelo letovanje v njihovih prostorih.

Sprejeli so program dela za naprej. Ta je precej obširen. Navedli bomo nekatere najvažnejše misli:

Na roditeljskih sestankih je potrebno vzpostaviti zakon o šolski reformi, vzgojiti je treba državljanov, da bodo lahko v pomoč šoli. Poglabiti se bo treba v delo otroških ustanov. Otroški vrtci naj bi bili odprti po ves dan, le tako bodo lahko v celoti izpolnili svojemu namenu. Ustanoviti je treba lutkovno gledališče za otroke. S programskim sveti pri kinu »Jadrano« Kočevje in pri »Svoboda« Rudnik naj se uredi, da bodo ti kinematografi predvajali tudi primerne mladinske filme na matinejah za šolske otroke.

V okviru stanovanskih skupnosti naj se uredi javna pralnica in kraljica. Poživitve je treba šolo za starše, ki naj bi delala v okviru Delavske univerze. Program govori tudi o zdravstvenem nadzoru zaposlenega osebja v otroških ustanovah in šolskih mlečnih kuhinjah in drugih vprašanjih.

Ob koncu so se udeleženci seje napolnili pred zgradbo bivšega sodišča. Tovarišica Ivanka Jamnik je izročila svojemu namenu nov otroški vrtec, ki je začel delovati v dveh prostorih te zgradbe. Vrtec, v katerem je našlo prostor trideset otrok, deluje v okviru stanovanskih skupnosti. Za malčke je lepo preskrbljeno in se zelo dobro počutijo. V tem vrtcu so predšolski otroci, stari 3, 4 in 5 let. Nov otroški vrtec je najlepše darilo v Teden otroka.

VOLITVE

V MLADINSKO ORGANIZACIJO

V teku so volitve vodstev mladinskih organizacij. Dosedaj so imeli sestanke in volitve, kjer so izvolili nova vodstva mladinske organizacije na gimnaziji Kočevje, Stari cerkvi, Banja loki, Fari, Predgradu, Vimolju, podjetju »Avto« in nekaterih drugih krajih. Na sestankih je mladina največ razpravljala o izobraževanju mladih ljudi, o ustanavljanju aktivov mladih vzdušnikov in vključevanju mladincev in mladink v aktivne, vključevanju mladine v razna društva, plačevanju članarine in drugem. Sprejeli so tudi načrte dela za bodoče.

Volitve vodstev mladinskih organizacij morajo biti končane v tem mesecu, zato naj organizacije pohite z volitvami. Občinska konferenca mladinske organizacije bo predvidoma v drugi polovici novembra.

Ludvik Golob

Najbolj uveljavljena vez med šolo in starši so roditeljski sestanki. Po vsebini so zelo različni. Dober učiteljski ozroma profesor vsak roditeljski sestanek pripravi organizacijsko in vsebinsko. Zanj ne pripravljajo posebno učenih in težkih referatov, ki staršem niso razumljivi. Njegova izvajanja so poljudna, gradivo črpa iz vsakdanjega razrednega in šolskega življenja. Pomeni se o težavah pri pouku, o načrtih in predlogih za izboljšanje vzgoje, pomaga staršem reševati vzgojne probleme njihovih otrok itd. Izogni se tudi revaloricni in individualne obravnave disciplin, kazni, nerada ter drugo. O teh zadevah se z vsakim roditeljem pomeni osebno.

Šolniki, ki tako oblikujejo vez s starši, se ne pritožujejo, da roditeljski sestanki niso obiskani. Dober sestanek pa lahko zagotovi tudi starši sami. Ker so sprejel dnevni red sestanka, se morajo nanj tudi pripraviti. Ni dovolj, da na sestanek pridemo in vestno poslušamo razlago. V obliki pripomb, dopolnila, predlogov in vpra-

Za močnejše vezi med šolo in starši

šanj, je zaželeno aktivno sodelovanje. Učitelja včasih starši sami zapeljejo. Še ni končal pripovedovanja, že sledi vprašanje: »Kakšen je moj? Koliko nezadostnih ima? Ali poslušam?« itd. Strpimo se in tako vprašanja prihranimo za pozneje.

Zanimivo je tudi, kdo obiskuje roditeljske sestanke. Po doslej zbranih podatkih, se za delo in življenje otrok večinoma zanimajo matere. Malo in malokdaj vidimo očeta. Ali ni vzgoja zadeva obeh roditeljev?

Šola organizira srečanja s starši najmanj štirikrat letno. Za urejanje vzgojnih vprašanj, je to zelo malo. Še manjši pa je odstotek staršev, ki poleg rednih roditeljskih sestankov obiskuje šolo. Samo roditeljski sestanki ne pomenijo dovoljno vez med domom in šolo. Prosvetni delavci čutimo, da starši vlagajo premajhen napor v reševa-

nje raznih problemov, ki se porajajo v času šolanja. V Kočevju smo že preteklo šolsko leto skušali organizirati tesnejše stike. Toda v popolnosti nismo uspeli. Kadar smo čutili probleme otrok v družinskem življenju, neuspeh v posameznih predmetih, ne lepem vedenju v šoli in izven nje in drugo, smo zagotovili individualen stik roditeljev in razrednikov. Za vsak razred smo določili dan s staršev. Pri nas je bila uveljavljen vsak drugi četrtek. Starši so takrat dobili obvestilo o uspehu, disciplini in ostalih problemih, lahko pa so izmenjali tudi razne misli o vzgoji svojega otroka z razredniki. Iz teh razgovorov so dobili koristna obvestila tudi šolniki in njih bodo lahko uspešno uporabljali v šolskem delu. Ta način nekoliko vsklajuje tudi vzgojne metode družine in šole, zato ga bomo obdržali tudi letos.

Ko smo pregledovali podatke o

prihajanju staršev v šolo, smo ugotovili tudi to, da je najboljšji učni uspeh pri tistih otrokih, katerih starši so tesno povezani s problemi šole. Kolikor slabši je interes staršev za delo otrok, toliko slabši je tudi vzgojni in učni uspeh. Razumljivo je, da te trditve ne smemo posplošiti, češ da so odlični učenci samo zato, ker starši prihajajo v šolo. Prav gotovo pa tu trdno velja pregovor »Besede mičejo, vzgled vlečejo«. Koder in kadar otrok čuti enotnost zahtev, se jim bo podredil, ker ve, da drugače ne more.

Včasih so za slabe ocene otrok neposredno krivi starši. Od šole so opozorjeni o slabi oceni otroka. Otroka vprašajo kaj je. On trdi, da je vse naol. Oče in mati to verjmeta. Sledj objokovanje, kako je otrok zastopavljen in obrekovanje šolnikov, kako so krivični. Zaradi »krivičnosti« učiteljev, hočejo ne-

kateri starši prešolati otroke iz ene občine v drugo, ali iz ene šole na drugo šolo. Preden se odločijo za ta korak, naj premislijo, če svoje- mu otroku ne škodujejo. Najprej naj se pogovorijo z učitelji, ki otroka učijo. V šolo naj pridejo večkrat, ne pa le ob koncu šolskega leta, ko jih neuspeh otroka razočara. V praksi sedaj velja (kar je nepravilno), da starši slabih otrok pridejo v šolo ob koncu polletja oz. šolskega leta, kadar se neobhodno opravi vprašanje popraviljanja ocen, popravilnih izpitov, ali ponavljanja razredov. Tak obisk očitno sodi med intervencije pri razredniku, da se otrok še enkrat izpraša. Vsi se držimo pravila zdravstvene službe (bolezen zdravi, dokler je čas), pa bomo gotovo opravili koristno delo za mladi naraščaj.

Doslej smo največkrat govorili le o prihajanju staršev v šolo. Potreba pa je tudi pot učitelja na otrokov dom. Na velikih šolah je res težaven ta kontakt. Letos pripravljamo tudi zunanje roditeljske sestanke ali sestanke po določenih terenih in strnjenih vaseh, ker se staršem spričo bližine mnogo bolj dostopni. Menim pa, da ni nujno, da roditeljske sestanke organizira edino šole. Organizirajo jih tudi lahko stanovanske skupnosti, temeni, vasi, kjer se starši pogovorijo o konkretnih vprašanjih svojih otrok. Na takih sestankih lahko razpravljajo o igriščih, o prostem času otrok, o prostorih, namenjenih za otroke, o otroških zabavah in podobno. Mnogo koristnega bodo šole nudile staršem s prirejanjem razstav, prireditev, proslav in podobno. Željmo, da bi starši še aktivneje sodelovali s šolo pri organizaciji otroških praznikov in izletov.

Razen skopo omenjenih oblik, se kočevski šolniki pripravljamo na predavanja za starše. Na vsaki šoli bo vsaj enkrat mesečno. Ta bodo nudila pogoje za diskusijske večere in podobno.

Se mnogo je oblik preko katerih se šola in dom lahko uspešno povezuje. Razumno delo je potrebno na obeh straneh. Zavestno gojimo tudi vzgojne vplive političnih in društvenih organizacij, pa bomo zanesljivo oblikovali harmonično osebnost.

NOVICE

POSREDUJEJO

Sodišče me je obložilo brez moje prisotnosti, da moram plačati tožniku nek znesek. Pritožil sem se na Okrožno sodišče, toda niso hoteli zaslišati novih prič. Kam naj se še obrnem!

B. M. Kuželj 14

V vsaki odločbi sodišča je navedeno kam in do kdaj se lahko pritožite.

—*—

Pred meseci sem kupil motorno kolo in pravijo, da bom moral plačati davek za vse leto. Kaj pravite Vi?

I. Z. Dobropole

Nič, ker nimam motorja.

—*—

V časopisih večkrat berem, da je obisk potekal po protokolu. Ne razumem kaj to pomeni.

»Želim pojasniti«

Protokol pomeni zapisnik. Izraz pa tudi pomeni, da je diplomat-ski ali drug državni obisk potekal po naprej določenem redu. Torej vse je zapisano in v naprej določeno.

—*—

Iz zemljepisa vem, da je Mrtovo morje tri sto metrov pod morsko globino; zanima me, koliko je to morje globoko in zakaj se imenuje mrtovo.

Tonček K. Ribnica

Gladina Mrtovega morja je 394 metrov nižja od morske gladine, globoko pa je 399 metrov. Mrtovo pa se imenuje zato, ker v njem ni rib in drugega življenja. V vodi je preveč soli.

—*—

Ko bo zapadel prvi sneg, bo medved legel k zimskemu počitku. Zanima me, koliko medved zgubi na teži, ko vso zimo sni in če jedo medvedje meso.

Kn. G. Rudnik

Med zimskim spanjem zgubi medved več kot polovico svoje teže. Ponekod, pri nas ne, jedo medvedje meso in zlasti cenijo stopala.

—*—

Imam posebno vprašanje. Zanima me, če bodo posneli tudi III. del filma »Vesna« in če je res, da sta glavna igralca teh filmov Metka Gabrijelečič (Vesna) in Franek Trefalt (Samo) poročena.

Radovedna Vesna

Oba sedanja filma »Vesna« sta vsak zase zaključeni zgodbi in ni nobene potrebe po nadaljevanju. Ni pa izključeno, da bi z istimi igralci posneli še kak film s podobno vsebino. Vesna in Samo pa sta bila poročena samo v filmu.

—*—

V naši vasi so ljudje kljub naprednemu gospodarstvu miselno zelo zaostali in kaj radi razširjajo vesti, ki sploh nimajo osnove. Pogosto se zgodi, da kdo kako stvar zve od sorodnikov iz Amerike in že nastane preplah. Kmetje imajo precej denarja, ki ga hranijo kot pravimo v nogavicah. Te dni pa se je razširila vest, da bodo v kratkem zamenjali denar in če je kaj resnice na tem, prosim objavite!

Pričakujem pojasnila

Vest je resnična. Ženski, ki ji je poverjena dolžnost, da »brzobjavno« raznaša novice povejte, da naj se vsi, ki imajo denar odpeljejo v Ribnico, Kočevje, Ljubljano ali naj gredo kar v domačo trgovino in tam zamenjajo svoj denar za dobrote, ki si jih srce zaželi.

IZ NAŠIH KRAJEV

Dobili smo elektriko

Pred kratkim smo imeli vaščani Bosiljve loke in Mirtovičev v Kolpski dolini veliko praznovanje. Zasvetila je električna luč in tako so se uresničile naše davne sanje. Imeli smo sicer že prej skromno električno napeljavo. Naredili smo jo še v partizanskih časih, l. 1944. Pomagale so naše žene in dekleta, ki so pripravljale in postavljale drogeve.

Sedaj imamo trofazno elektriko iz elektrarne Zeleni vir pri Skradu. Že lansko leto so nam uredili napeljavo po hišah, letos pa je bilo treba postaviti drogeve, konzole itd. Delo je potekalo zelo hitro. Imeli smo zelo dobre delavce Jožeta in Slavka, pa tudi mi vaščani smo pomagali pri delu. Vsak dan smo z veseljem ugotavljali, da se delo bliža h kraju. Potem pa je bilo treba počakati še mesec dni.

V soboto 3. oktobra so prvič spustili električni tok. In naslednji dan je svetila po vseh hišah. Vsa drugačna in lepša se nam je zdela naša vas, prvič tako razsvetljena. Iz nekaterih hiš so prijetno odmevali zvoki radia. Za nas je bilo to lepo in nepozabno doživetje.

Slovesnost ob otvoritvi so se odzvali tudi tovariši iz Kočevja in Osilnice. Vaščani Bosiljve loke in

Mirtovičev se toplo zahvaljujemo predsedniku ObLO Janezu Riglerju, tov. Grilu in ostalim tovarišem za njihovo prizadevanje in pomoč. Zahvala velja tudi našima električarjema Slavku in Jožetu, vodji našega prostovoljnega dela tov. Frbežarju in vaškemu odboru. Želimo, da bi tudi ostalim, ki elektrike se-daj še nimajo, kmalu zasvetila.

T. Š.

TRAVNA GORA VABI

Dom na Travnih gorah postaja vedno bolj obiskana turistična točka. Obisk nj zamrli tudi v jesenskih dneh. V preteklih dneh je bilo na Travnih gorah večje število mladih ljudi — srednješolske mladine iz Ljubljane. Dom na Travnih gorah se kot turistična zanimivost vedno bolj uveljavlja. Prepričani smo, da bo živahno v Domu tudi v zimskem času. V bližini doma so idealni smučarski tereni, ki bodo zadovoljili smučarske »ase« kakor tudi začetnike.

Popravljamo poti

njeno, da bo moral tisti, ki se ne bo hotel udeležiti dela plačati 1000 dinarjev dnevno.

Krajevni odbor v Predgradu je imel pred kratkim sejo, na kateri so razpravljali o raznih gospodarskih vprašanjih, predvsem o popravilu vaških potov. Odbor je sprejel sklep, da se začne s popravilom poti (po domače Izgon) 15. oktobra. Ko bo pot urejena, bo imela zvezo z gozdno potjo proti Debelemu vrhu. Pot nameravajo urediti tako, da bo dostopna tudi za avtomobile vse do Vedra. Zato je prav, da se popravila omenjene poti udeležijo vsi zainteresirani prebivalci. Na seji odbora so razpravljali tudi o tem, da se morajo izpolnjevati sklepi zbora volivcev iz lanskega leta. Takrat je bilo skle-

NOVOGORIŠKI UČENCI NA OBISKU V LAŠČAH

Iz vseh Slovenije obiščejo izletniki radi Lašče in njeno okolico. Saj so se rodili naši veliki mošje: Trubar, Levstik in Stritar. Ta kosček dolenske zemlje je pa tudi slikovit.

V soboto, dne 10. oktobra so prišli k nam dijaki III. in IV. razr. gimnazije iz Nove Gorice, pod vodstvom 2 profesorj, izmed katerih je tov. Marija Vedernjak bila pred leti ravnateljice kočevske gimnazije. Izletniki so si najprej ogledali Levstikovo rojstno hišo v Spodnjih Retjah. Nato so šli v Podsmreko. Stritarjevi sorodniki so jim postregli s sadjevcem in jabolki. Nekateri so tudi govorili s sinom sestre pisatelja Stritarja 84-letnim Matevžem Prijateljcem. Na Levstikovem in Stritarjevem rojstnem domu so se podpisali. Iz Podsmreke so dijaki odšli na Rašico, kjer so si ogledali Trubarjev spomenik. Potem so odšli skozi Male Lašče na kolodvor. Vodiči so bili 3 dijaki osemletke, izmed katerih je Vladimir Peček Stritarjev sorodnik, in nek učitelj, ki je po ženi daljni sorodnik Levstika in Stritarja.

Rezika Šilo
uč. 8. raz. osn. šole
Sodražica

Umrli je France Picek

V sredo 14. oktobra so položili v varstvo zemlje daleč naokrog znanega Francija Piceka iz Ribnice. Še bi lahko živel, saj je imel šele 58 let, vendar ga je kruta smrt izrgala iz rok družine ter prijateljev in znancev.

Pokojni Picek je bil mož poštenega značaja. Bil je naprednjak. V naprednem duhu je vzgajal tudi svojo družino. V času stare Jugo-

slavije je podpiral napredno gibanje, ki ga je vodila Partija, moralno in materialno. Aktivno je sodeloval v narodnoosvobodilnem gibanju. V NOV sta bila tudi njegova dva sinova, od katerih je eden daroval življenje za svobodo.

Težka bolezen mu je izpodkopalvala zdravje in zato je moral leči v prerani grob. Teško prizadeti družini izrekamo sožalje.

SPOMINSKI DNEVI

- 20. X. 1941. so Nemci ustrelili v Kragujevcu 7.000 prebivalcev.
- 20. X. 1944. je Jugoslovanska armada skupaj z Rdečo armado osvobodila Beograd.
- 21. X. 1941. so izvršile partizanske edinice napad na karabinersko postajo na Turjaku.
- 21. X. 1944. so močne sovražne sile prodirale iz Novega mesta proti Kočevju. Udarne bataljone XV. in XVIII. Divizije sta jih napadla pri Laščah in prisilila k umiku. Na bojišču je ostalo 48 mrtvih sovražnikov.
- Od 15. do 23. X. 1943. so prodirali Nemci z močnimi silami preko Delnic in Broda proti Kočevju.

KOT ŽRTVE STE PADLI V BORBI ZA NAS

ŠTEVILNE SO BILE ŽRTVE, KI SO JIH NAŠI KRAJI DALI ZA SVOBODO IN BOLJŠE ŽIVLJENJE. PRIOBČUJEMO NJIHOVE KRATKE ŽIVLJENJEPISE V POČASTITEV NJIHOVEGA SPOMINA

JURIJ MAURIN

Rodil se je 10. aprila 1877 v Novem kotu. Ko so prišli v njihov kraj partizani, je za njih opravljal obveščevalno službo. Bil je interniran na Rabu, kjer je umrl od lakote leta 1942.

ALOJZ TURK

Rodil se je v Žimaricah v revni delavski družini 6. decembra 1911. Izdeloval je suho robo. Kmalu je začel podpirati osvobodilno gibanje. 11. avgusta 1942 so ga Italijani internirali v Treviso, kjer je ostal do kapitulacije Italije. Po vrnitvi iz internacije je vstopil v Tomšičevo brigado. V neki borbi z Nemci je bil 22. marca 1944 ranjen. Zdravil

VLADIMIR VRTAČNIK

Rojen je bil 31. X. 1907 v Ljubljani. Po poklicu je bil učitelj. Nazadnje je služboval v Loškem potoku. V času italijanske okupacije je bil že od začetka organizator in voditelj narodnoosvobodilnega gibanja v teh krajih. Po njegovi službi se je osvobodilno gibanje razmahnilo že v začetku oborožene upora. Z delom v sokolskem društvu je učitelj Vrtačnik vzgajal mladino in naprednem duhu, ki je kasneje, ko je prišel sovražnik, med prvimi stopila v partizansko vojsko.

29. VI. 1942 je Vrtačnik vstopil v Kočevski odred. Nahajal se je v štabu odreda kot operativni oficir. V znani borbi v Taborski steni z Italijani je hrabri partizanski oficir Vrtačnik padel v boju. To je bilo 24. VII. 1942. Požrtvovalno delo komunistični in prvoborca Vladimira Vrtačnika je obrodilo bogate sadove.

DORE ZAGAR

Rodil se je v Ložu pri Starem trgu, nazadnje pa je živel v Ribnici. Izhajal je iz obrtniške družine, zato se je tudi sam posvetil obrti. Bil je sobni slikar. Z narodnoosvobodilnim gibanjem je začel aktivno sodelovati že l. 1942. Udeleževal se je tajnih sestankov, zbiral orožje, hrano in drugo. L. 1943 je stopil v partizane. Decembra istega leta, v času nemške ofenzive, so ga Nemci ujeli. Zaprt je bil v Ljubljani. 17. marca 1944 so ga internirali v Dachau, kjer je 30. VII. 1944 umrl.

JANEŽ JAKOB IN MARIJA

Doma sta bila iz Starega kota. Bila sta marljiva in poštena človeka, ki so ju sosedje zelo cenili. Skupno z ostalimi vaščani so Italijani tudi zakonca Janeža, kljub starosti internirali na Rabu. Zaradi bede in lakote je umrl Jakob že spomladaj 1943, ko mu je bilo 80 let, njegova žena Marija pa je umrla v novembru istega leta, ko so jo premestili v Gonars v starosti 70 let.

MARJETA MIKLIČ

Rojena je bila v Novem kotu leta 1860, potem ko se je poročila pa je živela v Starem kotu. Tudi njo so Italijani odpeljali in internirali na Rabu, hišo pa zažgali. V revščini in pomanjkanju je umrla v taborišču 11. novembra 1942, ko ji je bilo 82 let.

HELENA KEC

Bilo ji je 78 let, ko je morala zapustiti rodni dom in iti v taborišče smrti na Rabu. Italijani so jo internirali 29. julija, umrla pa je že v septembru istega leta. Umreti je morala zaradi lakote in slabih pogojev, ki so bili v taborišču.

IVAN KNAVS

Rodil se je 1918. leta v Loškem potoku. Po poklicu je bil delavec. Bil je naprednega mišljenja. V osvobodilno gibanje se je vključil med prvimi. Že leta 1941 je bil organiziran v Osvobodilni fronti. Prejemal in razpečeval je partizansko literaturo, zbiral za partizansko vojsko orožje, hrano itd. Italijani so zvedeli za njegovo aktivnost ter ga leta 1942 skupno z drugimi vaščani internirali. Po kapitulaciji Italije se je vrnil domov in potem vstopil v NOV. Nahajal se je v IX. brigadi. V boju z Nemci je padel 20. X. 1943.

ANTON FAJDIGA

Rojen je bil v Novi Štifti pri Sodražici 1913. leta. Po poklicu je bil krojač. Ob razsulu stare Jugoslavije so ga Nemci ujeli kot vojaka in ga internirali v Hanovru. Ko se je vrnil domov, so ga internirali Italijani v Gonarsu. Po kapitulaciji Italije se je vrnil domov, potem pa je vstopil v Tomšičevo brigado. V brigadi je opravljal delo intendanta. Padel je v borbi z Nemci na Štajerskem leta 1944.

JOŽE ŠEGA

Rojen je bil 1925. leta v Ravnem dolu pri Sodražici v družini malega kmeta. Po poklicu je bil delavec. Po kapitulaciji Jugoslavije se je začel politično udeleževati. Postal je simpatizer narodnoosvobodilnega gibanja. V partizansko vojsko je vstopil že leta 1942. V italijanski ofenzivi v avgustu 1942 so ga Italijani ujeli in potem v Ribnici ubili.

VREME

Okrog 17. oktobra pričakujemo kratkotrajno poslabšanje vremena, sicer pa bo suho in lepo vreme, trajalo približno do 20. oktobra. Od 25. oktobra dalje, pričakujemo močno deževje z ohladitvijo. Verjetnost snežnih padavin do nižine.

Partija na Kočevskem pred in med vojno

PARTIZANSKI ZAKON

(Nadaljevanje)

Čl. 5 — Dolžnost in pravice partizanov.

1. Partizan mora imeti čvrst značaj, iskren mora biti proti poveljniku in tovarišem, globoko vdan osvobodilni stvari slovenskega naroda in delavnega ljudstva, potrpežljiv in poln samoobvladanja v vsakdanjih naporih, biti mora hraber, iniciativen, hladnokrven, odločen v borbi s sovražnikom, skromen, nesebičen in tovariški v razmerju do svojih bojnih tovarišev.

Disciplina je glavna partizanska dolžnost, ker brez nje ni mogoče uresničiti nobenega dejanja. Naložena povelja se morajo takoj in brezpogojno izvršiti. Ako partizanu naloženo povelje ni razumljivo, naj prosil poveljnika za pojasnilo, narkar naj povelje takoj in brezpogojno izvrši. Partizanska disciplina je prostovoljna in zgrajena na zavesti, da brez njenega železnega izpolnjevanja ni mogoče zmagovito dokončati osvobodilnega dela. Izhajati mora iz zaupanja in sodelo-

vanja, a ne iz strahu pred kaznijo. Disciplinarna v borbi vzdržuje red in enotnost dejstva, ki temelji na vzajemnem tovariškem zaupanju, tako da je poveljnik brez skrbi, da se njegova povelja izvršujejo pa naj naložijo na kakršnekoli težave in ovire.

Disciplina v streljanju, daje udeleževanju orožja in taktičnim ukrepom vso njihovo vrednost ter zagotavlja koristno trošenje municije. 2. Vsakemu partizanu mora čutiti dolžnost kazati pot pri izvrševanju težkih nalog. Izvrševati mora svojo dolžnost zavestno in požrtvovalno z veseljem in ponosom, v jasnem prepričanju, da vrši veliko, pravično revolucionarno delo, ki mora postati najslavnejša stvar v zgodovini slovenskega naroda. Posebno natančen in vesten mora biti pri vršenju stražarskih dolžnosti ponoči in na bojišču.

3. Partizan ne sprejme nobenih osebnih materialnih nagrad. Natančno zavest in prepričanje, da se bori za svoj narod in delovno ljudstvo je tista gonilna sila, ki ga že-

ne da vrši požrtvovalno in nesebično svojo težko službo. Ljubezen in podpora ljudskih množic sta mu najvišja nagrada.

4. Partizan ne sme v borbi ali drugače pustiti svojega tovariša ali poveljnika, če se ta nahaja v težkem položaju, če je napaden ali ranjen. Partizan mora s treznostjo in premišljenostjo do skrajnosti varovati svoje življenje in življenje svojih tovarišev in poveljnikov.

5. Partizan mora varovati svojo čast in čast osvobodilne partizanske edinice. Ne sme se pregrešiti in omadeževati z dejanji nasilja nad delovnim ljudstvom, ne glede na politično in nacionalno pripadnost. Partizan ne sme samovoljno posegati v imovino delovnega ljudstva in če je potrebno mora tudi s smrtno kaznijo kaznovati vse poizkuse razbojniških napadov ali tatvine s strani neodgovornih elementov, ki bi se morebiti pojavile. Partizan mora biti najnesebičnejši zaščitnik delovnega ljudstva.

Čl. 6. Partizanska prisega se glasi takole:

Jaz, partizan osvobodilne ljudske armade slovenskega naroda, ki se ob boku slavne Delavsko-kmečke Rdeče armade Sovjetske zveze ter vseh ostalih za svobodo se borečih narodov borim za osvoboditev in združitve slovenskega naroda, za bratstvo in mir med narodi in med ljudmi, za srečnejšo bodočnost delovnega ljudstva,

prisegam

pred svojim narodom in svojimi sobojevniki, da bom oddal vse svoje sile in vse svoje sposobnosti osvobodilni stvari slovenskega naroda, delovnega ljudstva ter vsega naprednega in svobodoljubnega človeštva v svetj vojni proti fašističnim tlačiteljem in barbarom. Da ne bom napustil partizanskih vrst, v katere sem prostovoljno in zavestno vstopil, in ne odložim orožja do popolne zmage nad fašističnimi okupatorji, do popolnega uresničenja velikega osvobodilnega cilja slovenskega naroda.

Prisegam, da bom v boju za te velike osvobodilne cilje s svojo krvjo branil čast in nedotakljivost naše partizanske zastave in da bom če bo to potrebno, žrtvoval tudi svoje življenje.

Za svobodo bo moj!

Sledi še do 17. člena.

Vrhovno poveljstvo

Komunistična partija je bila na Kočevskem spomladaj 1941 že zelo močna in utrjena. Imela je svoj Okrožni komite, katerega sekretar je bil Jože Šeško, člana pa Tomšič Ludvik in Marinč Tone.

Sekretar okrajnega komiteja je bil Marinč Tone, člani pa: Tomšič Ludvik, Trtnik, Jenko Rajko, Zakovšek Edj in drugi. Sekretar mestnega komiteja je bil Tone Bradač. Osnovne organizacije KPS so bile v Kočevju, na Rudniku, v Konca vasi, Ribnici, Velikih Laščah, Črvenem potoku, Knežji lipi, Koprivniku in drugje. Potom delavskega prosvetnega društva »Vzajemnost« je partija še nadalje vzgajala mladinske kadre iz delavskih vrst in jih vključevala med kandidate KPS in SKOJ.

V takih razmerah je KP počela z organiziranjem Osvobodilne fronte na Kočevskem. Pri tem se je prvenstveno naslanjala na komunistično mladino, na SKOJ in ženska društva. Posebno pozornost je pa posvečala tudi ostalim organizacijam, kakor Sokolu, gasilcem in drugim društvom, kjer je imela nekatero svoje člane na vodilnih mestih v teh organizacijah.